

2008MME166 bijlage

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
Samenstelling delegatie	7
Verslag van dag tot dag	8

Bijlagen:

Fotoverslag

Visitekaartjes

Presentatie Eric van Kooij

Persberichten

Bedankbrieven

Samenvatting

Van 2 tot en met 9 september 2008 heeft een brede Utrechtse delegatie onder leiding van de commissaris van de Koningin en georganiseerd door de provincie Utrecht een bezoek gebracht aan China. Doel van het bezoek was het leren van Chinese voorbeelden op het gebied van Science Parks. Hiervoor zijn diverse science parks en (startende) bedrijven bezocht in Hong Kong, Shenzhen, Guangzhou en Shanghai. Daarnaast heeft de Universiteit Utrecht de banden aangehaald met een aantal partneruniversiteiten in Hong Kong en Shanghai.

Sinds het midden van de jaren tachtig hebben beleidshervormingen op zowel nationaal als regionaal niveau een basis gelegd voor China's huidige innovatiesysteem. Er is veel energie en geld gestoken in de hervorming van het publieke onderzoekssysteem. Hiernaast is met het creëren van science parks, en de stimulering van incubatie-activiteiten rond onderzoeksinstellingen, een belangrijke basis gelegd voor een transitie naar meer kennisintensieve economische ontwikkeling. Gekoppeld aan de aanwezigheid van grote hoeveelheden goed geschoolde onderzoekers en ingenieurs, legt deze institutionele infrastructuur de basis voor een steeds sterker wordende kenniseconomie.

In alle vier de steden zijn science parks bezocht. De enorm snelle en dynamische ontwikkeling springt overal direct in het oog. Het tempo van ontwikkeling van alle science parks is hoog. Daarnaast is er een grote bereidheid om te investeren door de betrokkenen, hierbij gaat het o.a. om grond, gebouwen en faciliteiten. Ook valt de grote drive van de Chinezen op.

De situatie en omvang van het Hong Kong Science and Technology Park is het meest vergelijkbaar met de Utrechtse situatie. De universiteit is naast het Science Park gelegen en er is veel samenwerking. Ook de omvang is relatief beperkt. Sterke punten van dit park zijn de duidelijke focus op enkele sectoren, de fasering van de ontwikkeling, veel ondersteunende faciliteiten en een goede uitstraling. Interessant is een vestigingseis van 40% R&D gemeten in arbeidsplaatsen.

Groot verschil met Nederland bij alle bezochte Science Parks is de hoeveelheid overheidssteun. Bijdragen zitten in het leveren van grond, het beschikbaar stellen van kapitaal voor de ontwikkelingskosten, specifieke subsidies voor projecten/ondersteuning van starters, belastingvoordelen voor bedrijven en bijvoorbeeld huisvesting voor (buitenlandse) talentvolle onderzoekers en ondernemers. Ook de schaal van de totale ontwikkelingen is niet overal vergelijkbaar, zo gaat het in Shanghai bijvoorbeeld om een ontwikkeling van 25 km².

In Shanghai is ook aandacht besteed aan de World Expo die daar in 2010 wordt gehouden. De stand van zaken voor het Nederlandse paviljoen is besproken. Belangrijkste aandachtspunt is dat de invulling van de Utrechtse dagen in de Business Lounge samen met de Randstad (via HBPO) moet worden aangepakt.

De belangrijkste **leerpunten** voor de Utrechtse situatie zijn:

- Urgentie. We moeten in Utrecht nu echt knopen doorhakken en aan de slag met de ontwikkeling van het Science Park Utrecht (SPU).
- Samenwerking tussen de verschillende partners in Utrecht is noodzakelijk
- Kies een duidelijke focus voor de ontwikkeling van het SPU. De ruimte is beperkt, wij kunnen niet alle sectoren accommoderen (we ontwikkelen geen regulier bedrijventerrein).
- De exploitatie van het SPU moet op een zakelijke manier worden opgezet met duidelijke afspraken en een slagvaardige organisatie
- Besteed veel aandacht aan de kwaliteit van private en publieke ruimte
- Ondersteunende faciliteiten voor (startende) bedrijven zijn een belangrijke succesfactor. Hierbij moet gezocht worden naar de mogelijkheden voor maatwerk.
- Bereidheid om te investeren ook door de overheden is cruciaal om het SPU van de grond te krijgen. Hierbij is ook een bereidheid om risico's te dragen nodig.
- Fasering van de ontwikkeling van het SPU biedt kansen om te kiezen voor andere accenten per fase/deelgebied.
- Ga in de ontwikkeling en exploitatie uit van een integrale aanpak. Kijk ook naar kansen voor ondersteunende functies (bijvoorbeeld hotel, tijdelijke huisvesting voor gasten (docenten, studenten etc.))
- De ontsluiting (auto en OV) van de Uithof is essentieel. De sneltram moet er komen.
- Het Utrechtse Science Park moet ook op nationaal niveau steun krijgen. De aanwijzing van Utrecht als kennisstad in de VROM nota over de Randstad 2040 biedt hiervoor een goede aanleiding.
- Er moet een duidelijk loket zijn met heldere mogelijkheden voor ondersteuning van starters.
- Zorg dat je talenten de ruimte biedt.

Samenstelling delegatie

Provincie Utrecht:

- Commissaris van de Koningin dhr. R.C. Robbertsen
- Gedeputeerde Economische Zaken dhr. J.H. Ekkers
- Gedeputeerde Ruimtelijke Ordening dhr. R.W. Krol
- Hoofd Internationale zaken dhr. P.P.C. Rupert
- Teamleider Economische zaken mevr. Y. Ledoux
- Beleidsmedewerker EZ en secretaris stuurgroep Science Park mevr. C.W.H. van Grinsven

Gemeente Utrecht:

- Burgemeester dhr. A. Wolfsen
- Wethouder Economische Zaken mevr. M.K.M. Spit
- Teamleider Stedelijke Economie en Marketing dhr. B.J. van Dijk

Universiteit Utrecht:

- Voorzitter college van bestuur mevr. Y.C.M. T. van Rooy
- Directeur Onderwijs en Onderzoek dhr. J.M.M. Kessels

Hogeschool Utrecht:

- Voorzitter college van bestuur mevr. G.T.C. Bonhof

UMC:

- Voorzitter raad van bestuur professor dhr. G. Blijham

RIVM:

- Directeur generaal RIVM Bilthoven dhr. M.J.W. Sprenger

Kamer van Koophandel:

- Voorzitter KvK Midden Nederland dhr. M. Kortbeek

Verslag van dag tot dag

Dinsdag 2 september

Op initiatief van de provincie Utrecht vertrekt een brede Utrechtse delegatie van overheden en kennisinstellingen naar China om daar een aantal Science Parks te bezoeken. Het doel van deze bezoeken is om te leren van de voorbeelden in China om daarmee de ontwikkeling van het Utrechtse science park een boost te geven. Daarnaast wil de delegatie op deze wijze de vriendschapsbanden met de Chinese zusterprovincie Guangdong versterken. De organisatie van de reis is eveneens verzorgd door de provincie.

Vertrek om 15.20 uur met KLM van Schiphol naar Hong Kong. Reisduur ca. 11 uur.

Woensdag 3 september: Hong Kong

's ochtends om ca. 8 uur lokale tijd geland op het internationale vliegveld van Hong Kong. Consul generaal Robert Schuddeboom ontvangt de delegatie op het vliegveld. Buiten staat ook Caitlin Lam, senior commercial officer van het Nederlandse consulaat te wachten, die het hele programma in Hong Kong zal begeleiden.

Met de bus naar het Intercontinental hotel, aankomst even voor 10 uur. Even wat tijd om op te frissen, daarna de officiële start van de missie.

Delegatieleider Roel Robbertsen heet iedereen van harte welkom en benadrukt hoe bijzonder het is om met deze 7 organisaties een gezamenlijke missie te hebben. Robert Schuddeboom heet iedereen nogmaals van harte welkom in Hong Kong. Hij is pas twee weken geleden aangetreden in Hong Kong maar vindt het erg belangrijk om deze delegatie te ontvangen (hij laat er een diplomatieke bijeenkomst in Nederland voor schieten) Dhr. Schuddeboom deelt zijn ervaringen in Hong Kong rondom de Olympische Spelen, de aanstaande verkiezingen en de verhouding tussen China en Hong Kong.

Eric van Kooij, technisch wetenschappelijk attaché in Beijing geeft een inleiding over de ontwikkelingen in China voor economie, technologie en onderwijs. Daarnaast geeft hij een korte introductie op Science Parks in China. (presentatie in bijlagen)

Er is sprake van twee typen science parks:

1. science & technology industrial parks (56)
vooral gericht op aantrekken van bedrijven, gestimuleerd vanuit de overheid

2. University parks (49)

Opgezet vanuit het idee om spinn-offs vanuit de universiteiten te accommoderen.

Ontwikkeling van de laatste 10 jaar is dat de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheid wordt gestimuleerd.

1/3 van alle R&D in China vindt plaats op dit type terreinen. R&D in Hong Kong is sterk gegroeid van 0,45 naar 0,82 % van het BNP.

Ook meldt hij dat in december een Design Week plaats vindt in Hong Kong. Nederland is partnerland. Er worden zo'n 80 Nederlandse bedrijven verwacht.

Cyberport

Na de lunch gaat de delegatie naar Cyberport waar we ontvangen worden door Mark Clift (COO). Cyberport is een park gespecialiseerd in IT. Doelstelling is dat het park zich ontwikkelt als een strategisch cluster waar meer dan 100 bedrijven en meer dan 10.000 werknemers in de IT actief zijn. Tijdens een rondleiding langs de faciliteiten laat dhr. Clift zien op welke punten Cyberport zich onderscheidt en op welke wijze zij startende bedrijven kan ondersteunen.

Totale omvang: 600.000 m², integrale ontwikkeling incl. woningen, hotel en winkels. Ca. 100.000 m² kantoorruimte.

Alle gebouwen zijn ontwikkeld door de overheid. Daardoor heeft alles dezelfde uitstraling. Woningbouw draagt bij aan de grondexploitatie van de totale ontwikkeling.

Bedrijven kunnen ruimtes huren vanaf 40 m². Huurders kunnen daarnaast diverse diensten afnemen. Er zijn veel ondersteunende faciliteiten, bijvoorbeeld (dure) speciale apparatuur voor het maken van films of games. Bedrijven kunnen deze huren per uur/dag/week met of zonder technische assistentie. Dhr. Clift toont de diverse faciliteiten en er wordt een bezoek gebracht aan een Incubator op het gebied van Gaming. De directeur van de incubator, dhr. Chan, geeft een toelichting op de ondersteuning die wordt geboden en drie startende bedrijfjes vertellen kort waar zij mee bezig zijn.

Bedrijven mogen maximaal 2 jaar in de incubator gevestigd zijn. Er zijn tot nu toe 62 bedrijven geholpen, minder dan 10% redt het niet.

www.cyberport.com.hk

's Avonds is er een receptie bij consul generaal Schuddeboom in de residentie. Behalve de Utrechtse delegatie zijn ook diverse vertegenwoordigers van Nederlandse bedrijven in Hong Kong uitgenodigd.

Donderdag 4 september: Hong Kong

Bezoek aan Hong Kong Science & Technology Park

Ontvangst door

- Mr Nicholas Brooke, Chairman
- Mr E Anthony Tan, CEO
- Mr Ken Hui, Vice President (Marketing & Admission)

Na een hartelijk welkom en een korte introductie door dhr. Brooke wordt eerst de Corporate video vertoond.

Enkele feiten:

- 22 ha, 3 fases, 330.000 m²
- daarnaast maken 3 industriële terreinen elders onderdeel uit van de totale ontwikkeling (ook financieel)
- Full incubation park
- Focus op innovatie en R&D
- in weekenden rondleidingen om jongeren te interesseren voor techniek en onderzoek
- incubator > 230 start ups
- contacten met universiteiten belangrijk
- sinds 2005 ook focus op design voor startende bedrijven (via Innocentre)
- IP (intellectueel eigendom) servicing centre
- voorwaarde tenminste 40% van de werknemers actief in R&D

Er zijn vier focusgebieden voor dit Science Park:

1. Informatietechnologie en telecommunicatie
2. Electronics (incl. Integrated Circuit Design)
3. Precision engineering (o.a. nanotechnologie)
4. Biotechnologie / life sciences (incl. traditionele Chinese geneeskunde)

Het terrein wordt in vier fase ontwikkeld:

Fase 1:

130.000 m², gerealiseerd in 2004

10 gebouwen

Focus: Electronics, ICT, Integrated Circuit Design

Fase 2:

Gerealiseerd in 2007

Focus: Biotechnologie (2 gebouwen voor laboratoria)

Fase 3

Nog in ontwikkeling, planning oplevering 2011/2012

Focus: Milieu en duurzaamheid

Situatie in 2008:

Totaal > 6000 werknemers, waarvan > 4000 technisch/wetenschappelijk

140 bedrijven

80 bedrijfjes in incubator

Totale omzet van alle bedrijven: ruim 10 miljard US\$

2 unieke punten:

- Actief incubatieprogramma sinds '93/'94
180 "afgestudeerde" bedrijven, waarvan 140 nog steeds actief
Maximaal 3 jaar in incubator, daarna kunnen bedrijven doorstromen naar de gewone huisvesting op het terrein
Incubatieprogramma bestaat uit: ruimte, training, juridische ondersteuning, labruimte, mentor (vaak een groter bedrijf), review business plan (coaching en toetsing), marketing e.d.
- Veel lab faciliteiten

Locatie dicht bij Chinese University of Hong Kong waarmee veel wordt samengewerkt. Aanwezigheid van belang voor instroom van jong talent. Maar er is geen formele band. Wel zit een van de voorzitters in de Board of Directors. Daarnaast allianties met 30 universiteiten (colleges, workshops e.d.). Veel bedrijfjes in de incubators zijn afkomstig van de universiteiten (professoren, studenten).

Investerings

totaal meer dan 1 miljard US\$

1 shareholder, namelijk de overheid

Leningen van banken om de gebouwen te realiseren. (30% totale kosten)

Overheid geeft geen cash maar "assets" (grond e.d.)

Overheid heeft recht op dividend, en krijgt daarnaast indirecte effecten (verbeteringen economie, arbeidsplaatsen, investeringen in R&D); de overheid dringt niet aan op dividenduitkering.

Leegstandsrisico ligt bij overheid/aandeelhouder.

Incubatieprogramma

Bedrijven kunnen maximaal 3 jaar gebruik maken van het incubatieprogramma. Grotere bedrijven treden vaak op als mentor voor de startende bedrijven. Het budget voor het incubatieprogramma is afkomstig uit het totale budget voor HKSTP (geen aparte subsidie).

De volgende faciliteiten worden geboden:

- ruimte
- training
- juridische ondersteuning
- labruimte
- mentoren
- review van business plan (coaching en toetsing)
- gezamenlijke faciliteiten voor marketing e.d.

Er is een centrale organisatie, met daaronder diverse commissies voor deelaspecten. Na de aanvangsinvesteringen wordt HKSTP gerund als een commercieel bedrijf.

Welke lessen hebben zij geleerd?

- Welke faciliteiten nodig zijn (meer ontwikkeld dan nodig)
- Welke labfaciliteiten nodig zijn; apparatuur wordt voor ongeveer 50% benut.
- Creëren samenwerkingen/ondersteuning omgeving
- Package deal voor diensten (IT, juridisch etc.)

Vervolgens worden een aantal faciliteiten op het Science Park bezocht.

www.hkstp.org

ASTRI

Een deel van de delegatie wordt daarna ontvangen bij ASTRI (Applied Science & Technology Research Institute), een onderzoeksinstituut dat gevestigd is op het science park. Dhr. Manuel Costa, chief technology officer, geeft een korte presentatie. Er zijn in totaal 400 werknemers actief. Aanvankelijk werd er vooral research in opdracht van derden uitgevoerd. Momenteel wordt er ook onderzoek gedaan naar aanleiding van eigen vindingen. Tijdens de rondleiding wordt een bezoek gebracht aan een MRI apparaat dat veel goedkoper geproduceerd kan worden dan de huidige standaard.

www.astri.org

Philips

Philips was het eerste buitenlandse bedrijf dat zich op het Science Park vestigde. Het is een vestiging van Philips Design met zo'n 500-600 mensen. (In totaal werken er ca. 1200 mensen voor Philips in Hong Kong). Dhr. Wiebo Vaartjes, directeur van deze vestiging, geeft een presentatie over de ontwikkeling van Philips in Hong Kong.

Aanvankelijk begon Philips hier met productie. Langzamerhand zijn die activiteiten verplaatst naar China. Hong Kong werd belangrijker voor R&D. De laatste jaren wordt veel samengewerkt met andere partijen. Inmiddels wordt ook veel onderzoek uitbesteed. Philips zelf is meer gericht op concept-ontwikkeling dan op concrete product-ontwikkeling. Fundamenteel onderzoek vindt nog steeds in Nederland plaats.

Redenen voor vestiging in Hong Kong

- nabijheid Taiwan (ontwikkeling)
- nabijheid mainland China (productie)
- mogelijkheid tot uitbesteden opdrachten

Verwachting is dat in de toekomst veel technologie uit China wordt gehaald. China heeft twee grote voordelen ten opzichte van Nederland:

1. De drive van mensen om techniek te studeren en zich bezig te houden met technologische ontwikkelingen
2. De mentaliteit en werklust

Vervolgens wordt een lunch genoten bij de Hong Kong Jockey Club, aangeboden door het HKSTP.

's Middags wordt er een bezoek gebracht aan de **Innovation & Technology Commission (ITC)**. ITC is een uitvoerend orgaan van de gemeente Hong Kong om innovatie te bevorderen, opgericht in 2000. Doelen zijn: stimuleren R&D en technologische initiatieven, en bevorderen aansluiting tussen universiteiten en bedrijven. ITC heeft daarvoor een groot budget tot haar beschikking. Er is een nauwe samenwerking met andere organisaties die zich richten op innovatie, zoals het Hong Kong Science & Technology Park en Cyberport.

Ook organiseert ITC een aantal activiteiten om jongeren te enthousiasmeren voor innovatie:

- Innovation Festival
- Youth Innovation Club
- Hong Kong Student Science Product Competition.

www.itc.gov.hk

Parallele programma's in Hong Kong

Een gedeelte van de delegatie heeft een parallel programma gevolgd. Mevr. Van Rooy, mevr. Bonhof en dhr. Kessels, vergezeld door consul generaal Schuddeboom, bezoeken twee partneruniversiteiten.

Chinese University of Hong Kong

Aanwezig:

Prof. Lawrence Wu / President

Thomas Wu / Director Academic Links

Prof. Jack Cheng / Vice-President

Prof. Hoi-shan Kwan / dean faculty of science

Plus nog enkele vertegenwoordigers

Tekenen vernieuwd Memorandum of Understanding (MOU, 2009-2014) gericht op staff exchange, student exchange, co-operative research, exchange academic materials.

Essentie:

- grote waardering en belangstelling voor nadere samenwerking met Utrecht; positie Utrecht op Shanghai ranking lijkt medebepalend;
- deelname zomercursus groep 20 studenten uitstekend bevallen (95% zeer positief), krijgt follow up in 2009. Aandachtspunten zijn kosten vervoer van/naar centrum, kosten maaltijden (bij ontbreken mensa-achtige faciliteiten). Deelname van UU studenten aan CUHK programma's nader onderzoeken (deelname nu 590 studenten);
- belangstelling voor het ontwikkelen van gezamenlijke programma's, waarbij de studenten aan het begin 2-3 weken verblijven aan de ene universiteit, dan op de eigen universiteit het programma vervolgen en aan het einde het programma afsluiten op de andere universiteit; dit bevordert de uitwisseling/internationalisering zonder dat studenten langdurig naar een ander land hoeven (met consequenties voor huisvesting, beurzen etc). Mogelijke onderwerpen zijn constitutional law, European history;
- samenwerking moet starten op de werkvloer; focus en massa informatie is heel behulpzaam, CUHK zal informatie bekijken en laat weten op welke gebieden men onderzoekers met elkaar in contact wil brengen (men denkt aan earth sciences, bioinformatics). CUHK heeft zelf 10 gebieden geïdentificeerd. Uitwerking via UU-CUHK seminars waarin onderzoekers bij elkaar komen voor enkele dagen;
- grote belangstelling voor visiting professorships, ingevuld door meerdere korte verblijven (week, twee weken, congres) i.p.v. langere periode (3-6 maanden), vanwege eenvoudiger organisatie (geen vergunning, salaris, huisvesting, gezinsverhuizing etc);
- focus op aantrekken van studenten van mainland China (nu 250, waarvan 100 full-fee 4-year scholarships);
- nabijheid van Science Park van belang (uitstroom studenten, valorisatie kennis).

Hong Kong University of Science and Technology

Aanwezig:

Prof. Paul Ching Wu /President

Prof. Kar Yan Tam / Dean undergraduate education + Director Int + Mainland studies

Prof. Shiu Yuen Cheng / Dean of Sciences

Prof. Erik Baark / Acting Dean Humanities and Social Sciences

- Essentie: grote waardering en belangstelling voor nadere samenwerking met Utrecht; positie Utrecht op Shanghai ranking lijkt medebepalend;
- samenwerking moet starten op de werkvloer; focus en massa informatie is heel behulpzaam, HKST zal informatie bekijken en laat weten op welke gebieden men onderzoekers met elkaar in contact wil brengen;
- belangstelling voor visiting professors (zie CUHK)
- belangstelling Humanties (Baark) voor Summerschool (vergl CUHK); overweegt zelf ontwikkelen van programma Chines Culture & Society (Summerschool, minor, undergraduate study programme)
- ontwikkeling Nanxia graduate school moeizaam; HK mag er geen diploma's afgeven, databestanden mogen de grens niet over. Voor UU voorlopig geen actie mogelijk/nodig.

Ook dhr. Blijham heeft een parallel programma, hij bezoekt twee medische faculteiten van de universiteiten waar contacten mee zijn.

bezoek aan de decaan van de Faculty of Medicine van de Chinese University of Hong Kong

dhr. Blijham heeft gesproken met:

Professor Tai Fai Fok - hoogleraar Pediatie, werkzaam in het Prince of Wales Hospital
 professor Anthony Chan - assistant dean external affairs en hoogleraar Oncologie
 Tony Chung, associate dean clinical affairs en hoogleraar Obstetrie en Gynecology.

Gedurende de lunch in de Jockey Club is uitgebreid gesproken over het geneeskundig onderwijssysteem en het zorgstelsel in Hong Kong. Het stelsel kent een privaat deel en een overheidsdeel; het laatste is gratis. Het academisch ziekenhuis is onderdeel van het overheidsdeel en heeft last van de hoge inkomens in het private deel. Alle drie gesprekspartners waren ervan overtuigd dat na een aanvankelijke achterstandspositie de medische faculteit van de Chinese University of Hong Kong minstens zo goed is geworden als die van hun concurrent, de University of Hong Kong. Ze gaven voorzichtige signalen af over de achtergronden van de decaanswisseling die daar recent had plaatsgevonden. Zij zagen mogelijkheden voor uitwisseling waarbij zij vooral geïnteresseerd zijn in het sturen van gevorderde professionals ten behoeve van specifieke expertise of onderzoek. Studenten uit Utrecht waren welkom maar er was blijkbaar geen centraal georganiseerde exchange policy. Afsproken om één en ander in eigen kring nog eens te bespreken. Al met al maakte de delegatie een goede indruk, voor Chinese begrippen open met een goede onderlinge verstandhouding en pragmatisch in hun benadering. Iets om verder te verkennen.

bezoek aan Decaan van de Li Ka Shing Faculty of Medicine van the University of Hong Kong.

Aanwezig waren:

Professor Sum-Ping Lee - hoogleraar interne geneeskunde werkzaam in het Princes Mary Hospital

professor Yu-Lung Lau - hoogleraar kindergeneeskunde en associate dean for research affairs

professor YS Chan - hoogleraar fysiologie en associate dean for academic networking and student affairs

Katherine H.M. Wan - programma directeur office of international student exchange.

Ontvangst in het faculteitsgebouw en voordrachten door genoemde personen. De decaan nam veel tijd waarbij duidelijk werd dat hij nieuw was, zijn werkzame leven in de USA had doorgebracht (o.a. Stanford) en goed gewend was geraakt aan de Amerikaanse verkoop van grote ambities en vergezichten. “De beste medische faculteit van Azië”, een groot researchprogramma rond o.a. SARS, vooraanstaande publicaties en samenwerkingsverbanden met beroemde instituten elders in de wereld. Ook de Utrechtse prestaties zijn met gepaste trots getoond. De sfeer van het gesprek was goed maar de indruk ontstond dat er enige bestuurlijke problemen zijn. Uitwisseling is vooral gericht op Azië en ook werd duidelijk dat zij zich gehouden voelen aan een uitwisseling met mainland China. Er werden geen concrete afspraken gemaakt. Voor een eventueel vervolg zijn mevr. Wan en professor Lau de beste contactpersonen.

Avond

's Avonds gezamenlijk diner in Isola Steak & Grill House, aangeboden door de Universiteit Utrecht. Tijdens het diner zijn ook twee presidenten van partneruniversiteiten aanwezig: dhr. Lap-Chee Tsui, vice chancellor en president van the University of Hong Kong en dhr. Paul C.W. Chu, president van the Hong Kong University of Science and Technology. Ook zijn de consul generaal, de technisch wetenschappelijk attaché van de ambassade in Beijing en enkele medewerkers van het consulaat in Hong Kong aanwezig.

Vrijdag 5 September Hong Kong – Guangzhou

Om 6.30 uur per bus naar de China Ferry Terminal voor de boottocht naar Shenzhen.

Vertrek boot om 7.45 uur

In Shenzhen opgewacht door delegatie van het consulaat van Guangzhou, inclusief consul generaal Ton van Zeeland, het Foreign Affairs Office van de provincie Guangdong en het Foreign Affairs Office van de stad Shenzhen. Onder politiebegeleiding naar het Shenzhen High Tech Park.

Shenzhen High Tech Park

Shenzhen is een jonge stad, in 20 jaar tijd gegroeid van klein vissersdorp naar stad met ruim 12 miljoen inwoners onder invloed van de aanwijzing tot Special Economic Zone (met zeer interessante belastingvoordelen).

Presentatie van dhr. Zhu Zhiwei (deputy director) over het High Tech Park

Het Shenzhen High Tech Industrial Park is ontwikkeld vanaf 1996 en heeft een omvang van 11,5 km². Naast vele bedrijven zijn er 43 scholen en universiteiten en een virtuele universiteit gevestigd. De spin-off van deze opleidingen is groot (ca. 100 bedrijfjes) Belangrijke focus op ICT in al zijn verschijningsvormen. De sectoren biotechnologie, optische technologie en innovatieve materialen zijn in ontwikkeling

Opvallend aspect aan dit park is de aanwezigheid van een Virtual University Park. Er is 1 fysieke universiteit van 25 jaar oud, daarnaast zijn 51 nationale en internationale (bijv. Canada, Hongarije, Rusland) universiteiten betrokken bij de virtual university.

Deze samenwerking heeft 2 taken:

1. onderwijs (postgraduates en doctorates)
2. incubator (voor vindingen vanuit de universiteiten)

Het High Tech Park biedt allerlei preferenties. Vooral kantoren (eerste 2 jaar geen huur, daarna 3 jaar slechts 50%) en services.

Dhr. Zhu Zhiwei geeft aan geïnteresseerd te zijn in samenwerking en daarnaast pleit hij voor de aanwezigheid van een consulaat in Shenzhen.

www.ship.gov.cn

Mindray

Vervolgens wordt een bezoek gebracht aan het bedrijf Mindray. Ontvangst door dhr. Steve Ma (vice president).

Mindray is gespecialiseerd in het diagnostische medische apparaat, zoals bloeddrukmeters, echo-apparaten en life support systemen.

Het bedrijf is genoteerd op de New Yorkse Nasdaq beurs sinds 2000 en was daarmee het eerste Chinese medische bedrijf dat aan een buitenlandse beurs genoteerd was, Ook heeft Mindray een vestiging in Nederland. Amsterdam (Hoofddorp) is als locatie gekozen vanwege de nabijheid tot Schiphol. Momenteel is er slechts een man actief die de uitbreiding tot Europese logistieke vestiging moet voorbereiden.

Mindray heeft ruim 5000 werknemers in dienst waarvan 1500 in R&D. In totaal wordt 10% van de opbrengsten geïnvesteerd in R&D. Sinds 1992 heeft het bedrijf 60 nieuwe producten op de markt gebracht. Er is export naar 137 landen. De focus van de R&D is vooral comfort, hoe maak je de apparaten makkelijker te bedienen en comfortabeler voor de patiënten. Concurrentie komt vooral van internationale bedrijven zoals Philips en Siemens. Het grootste probleem waar zij tegenaan lopen bij export naar Europa is het imago (kwaliteit van de producten) en volgens onze delegatie service en onderhoud van de geleverde producten.

Aangezien export naar veel landen plaats vindt, volgt Mindray wel de internationale regels ten aanzien van patenten en intellectual property.

Voordelen van Shenzhen:

- veel jonge mensen
- hoge inzet/drive
- nabijheid Hong Kong
- goede infrastructuur (incl. telecom)

Maar hoogopgeleide werknemers halen ze elders vandaan, want hier is geen grote universiteit.

Voordelen van de vestiging op het science park: ondersteuning, faciliteiten, uitwisseling tussen bedrijven.

www.mindray.com

Lunch in Shenzhen, aangeboden door Consul Ton van Zeeland. Per bus door de provincie Guangdong naar de hoofdstad Guangzhou (hotel White Swan).

Aan het eind van de middag officiële ontmoeting tussen **gouverneur van Guangdong** dhr. Huang Hua Hua en Commissaris van de Koningin Robbertsen. Kennismaking en ontmoeting van de Utrechtse delegatie met de top van Guangdong. De Chinese delegatie bestaat naast de gouverneur uit de volgende personen:

- Mr. Lin Musheng (vice governor)
- Mr. Xu Shangwu (secretary general, people's government of Guangdong)
- Mr. Luo Weiqi (director general, Department of Education of Guangdong)
- Mr. Li Qing (director general, Department of Environmental Protection of Guangdong)
- Ms. Wang Yaming (deputy director general, Guangdong Development and Reform Commission)
- Mr. Liang Guizuan (deputy director general, Department of Foreign Trade and Economic Cooperation of Guangdong)
- Mr. Wang Shitong (deputy director general, Foreign Affairs Offices of Guangdong)
- Mr. Si Qingwei (vice president, Guangdong Committee, China Council for the Promotion of International Trade)

Met name het feit dat de governor en vice-governor beiden aanwezig zijn bij de ontmoeting is zeer uitzonderlijk. Dit geeft aan dat de vriendschap met Utrecht en de samenstelling van de delegatie zeer worden gewaardeerd.

Aansluiten vindt een officieel banket plaats, aangeboden door de gouverneur aan de Utrechtse delegatie. Er wordt onder andere gesproken over samenwerking op het gebied van kennis en onderwijs, het vriendschapsverdrag, mensenrechten, de Olympische Spelen en de Asia Games die in 2010 in Guangdong worden gehouden. Bovendien is gesproken over knelpunten bij het Nederlandse bedrijfsleven in China, culturele samenwerking, de Nederlandse handelsdelegatie voor 2009 naar Guangdong en de World Expo in 2010 in Shanghai.

Na de ontvangst vindt een tussenevaluatie van de reis plaats, omdat een aantal mensen eerder naar Nederland of elders vertrekken. Resultaten hiervan zijn terug te vinden bij de eidevaluatie en de leerpunten van deze reis in de samenvatting.

Zaterdag 6 september: Guangzhou

Dhr. Sprenger verlaat de delegatie en gaat naar Beijing.

De rest van de delegatie brengt een bezoek aan **Guangzhou Science Town**.

De regering van Guangzhou heeft aan de rand van het centrum in 1998 een gebied van ruim 20 km² vrijgegeven voor de bouw van een Science Town, met een investering van ca 1.6 miljard euro. Vijf districten: electronic information industry, bio-medicine industry, new material/new energy, incubator en R&D service, ecological preservation. Toelatingscriterium voor bedrijven is een investering van minimaal 5 miljoen US\$, gericht op high tech. Inmiddels ca 600 bedrijven op deze campus, 210 R&D organisaties, 188 buitenlandse investeringsprojecten met 1,3 miljoen US\$, en 630 grote nationale projecten. Kern is de hoge kwaliteit van gebouwen, openbare ruimte en voorzieningen (ruim opgezette laboratorium infrastructuur, gedeelde state of the art voorzieningen, residenties voor wetenschappelijke staf, hotel (gerund door Carlton), tennisbanen, theater, relatief schone lucht etc etc).

Eerst worden 2 bedrijven bezocht.

DaAn Gene

Dit bedrijf richt zich op de ontwikkeling van klinisch diagnostische testen. Zij hebben bijvoorbeeld de eerste diagnostische set voor het testen van SARS ontwikkeld. Bij het bedrijf werken 782 werknemers, waarvan 256 in research. DaAn richt zich vooral op de nationale markt, deze markt is goed voor meer dan 70% van hun omzet (leveranties aan ca. 1000 ziekenhuizen). Daarnaast richt het bedrijf zich vooral op Zuidoost Azië en India. Tot nu toe nog niet naar Europa. DaAn Gene is bezig met certificering en men laat een aantal certificaten van TNO zien. Producten waarmee ze de buitenlandse markt op willen zijn gericht op Chlamydia, HPV en tricoma's.

De Sun Yat Sen universiteit is de grootste aandeelhouder van het bedrijf.

www.daangene.com

Summit Life Sciences

Dit bedrijf richt zich op de ontwikkeling van producten voor de behandeling van beschadigde weefsels of organen (bijv. kunstmatige huid en ureters). Het bedrijf is opgericht in 1997 door Chinezen die in de VS gestudeerd hebben (wetenschappers en commerciële richting). In de afgelopen tien jaar hebben ze 40 patenten aangevraagd waarvan er 18 zijn toegekend.

Het bedrijf geeft een toelichting op hun keuze voor het gebruik van dierlijke weefsels. Dit is voor hen de meest optimale oplossing, wel zijn er problemen met stabiliteit en afstoting van de weefsels waarvoor zij een oplossing zoeken. Ter vergelijking: het opkweken van de weefsels in reageerbuizen is moeilijk te commercialiseren en de weefsels overleven niet na implantatie. Ze gebruiken alleen dode materialen waardoor er een beperkt aantal toepassingsmogelijkheden is (bijvoorbeeld niet hart of andere organen).

Het testen van de producten gebeurt eveneens op dieren. Daarnaast maken ze gebruik van een nationaal onderzoeks- en klinisch test netwerk met 30 Chinese medische instituten. Summit richt zich op de Chinese markt omdat de testfaciliteiten in China niet goedgekeurd worden door de Amerikaanse autoriteiten. In de toekomst willen ze wel streven naar internationale goedkeuring.

De eerste 9 jaar kende het bedrijf geen inkomsten. De investeringen waren afkomstig van de overheid en venture capital. De bedoeling is dat het bedrijf binnenkort naar de (Chinese) beurs gaat. Over 5 jaar willen ze de marktleider in China zijn.

Voordelen van vestiging in Science Town:

- gebruik van gezamenlijke faciliteiten
- wel eigen laboratorium en proefdieren
- mogelijkheden voor subsidies
- subsidies zouden niet zijn toegekend als ze niet op deze plek gevestigd waren
- erkenning door de overheid; belangrijk voor samenwerking met en toegang tot ziekenhuizen

Guangzhou Development Agency

Ontvangst door dhr. Sun Xiu Qing, directeur.
Gemiddelde ondersteuning van bedrijven 6 jaar.
4 nationale ontwikkelingsparken in Guangzhou.

Ondersteuning:

- registratie (vrij van kosten)
- beoordeling bedrijven die in aanmerking komen voor ondersteuning
- bouw van bedrijfsverzamelgebouwen (incubators, innovatie centra)
- zeer gunstige huurcondities (eerste 2 jaar gratis)
- samenwerking met venture capitalist of investeringsbanken (pre-seed tot venture capital)
- diverse diensten (bijvoorbeeld op het gebied van Intellectueel Eigendom)

Jaarlijks wordt steun verleend aan 300 bedrijven. Er zijn ca. 400 aanvragen per jaar, die worden beoordeeld door experts. Er is een pool van 20 – 30 experts.

Criteria voor ondersteuning:

- aanwezigheid patenten
- “leading technologies”
- Achtergrond oprichters
- Marktkansen

Bedrijven mogen hier uitbreiden, Guangzhou richt zich dus duidelijk op alle levensfasen van een bedrijven. Uiteindelijk leveren deze bedrijven belastinginkomsten op.

Focus gebieden:

- micro electronica en ict
- biotechnologie
- nieuwe energie en nieuwe materialen
- photon-electron industrie

Niet alleen steun van de lokale overheid, maar ook regionaal en nationaal.

Concept is gericht op gebiedsontwikkeling. Ook aandacht voor scholen, hotel, woningen, sportvoorzieningen e.d.

Er is een speciaal gebied aangewezen voor hoofdkantoren. Er worden kantoren aangeboden, scholing voor de kinderen en gratis huisvesting voor buitenlandse werknemers.
www.getdd.gov.cn

Middag

Lunch ter afscheid van de staf van het consulaat en het Foreign Affairs Office van de provincie Guangdong in Panxi restaurant, aangeboden door provincie Utrecht.

Dhr. Blijham verlaat de delegatie en vertrekt per trein naar Hong Kong. Op zondag 6 september vliegt hij vanuit Hong Kong terug naar Nederland.

De rest van de delegatie heeft een vlucht naar Shanghai. Reisduur ca. 1,5 uur. Aankomst in The Bund Hotel om 19.45 uur.

De universiteit heeft in het hotel een ontmoeting met **Fudan universiteit**.

Aanwezig:

Prof. WANG Shenghong, president

Prof. CHEN Yinzhong, director foreign affairs office

Essentie:

- vinden partnership van groot belang
- participatie Utrecht Summer Seminar zeer effectief
- samenwerking moet groeien vanuit werkvloer
- Fudan heeft focusgebieden geselecteerd, onder meer Life Sciences, Chemistry (Material Sciences), Microelectronics/software informatics (nationaal centrum), Social Issues / Management, Environmental Sciences, Clean Energy, Public Health (Julius Centrum is bekend);
- F&M gebieden UU vergemakkelijken vaststellen potentiële gebieden samenwerking;
- wil graag ontmoeting van dean/hogleraren onderling, om mogelijkheid tot samenwerking te onderzoeken; Fudan zal verblijfskosten voor zijn rekening nemen. Seminars (vergl. India) zijn goede vorm;
- zeer geïnteresseerd in visiting professors (aanpak zie CUHK)
- deelname Short Stay Fellowships, aangeboden door de UU, beperkt door eis TOEFL test (te hoog voor veel van hun studenten)
- wijzen op Shanghai Forum, en hun rol daar in (seminar in mei: Economics, Energy, Finance)

Diner bij M on the Bund, aangeboden door de provincie.

Zondag 7 september: Shanghai

Mevr. Van Rooy en dhr. Kessels vertrekken per taxi naar de luchthaven en vliegen terug naar Amsterdam.

Voor de rest van de delegatie is er georganiseerde rondleiding door de oude stad onder leiding van het bedrijf Noodle. Een bedrijf opgericht door de partners van Nederlandse expats.

's Avonds diner bij M on the Bund aangeboden door de gemeente Utrecht.

Maandag 8 september: Shanghai

Bezoek aan Zhangjiang High Tech Park

Rondleiding door de expositieruimte door Rachel Zhang (business promotion office) met overzichtstentoonstelling over de ontwikkelingen van High Tech Park.

Ontvangst en presentatie door dhr. Huang Gouping (vice president).

580.000 m² bedrijfsruimte.

Terrein onderverdeeld in **clusters**:

- halfgeleiders
- software bedrijven (1200)
- biotechnologie en farmaceutische bedrijven

diverse nationale instituten en stedelijke onderzoeksinstituten

Meer dan 100 R&D bedrijven (meer dan 8000 werknemers)

Totale gebied 100.000 werknemers

Veel buitenlandse bedrijven, bijv. IBM, HP, SAP, Roche, GlaxoSmithKline, ASML, DSM.

Management comité beoordeelt aanvragen voor vestiging. Zhangjiang groep zorgt voor parkmanagement

52 dochterbedrijven

Overheid heeft belangrijke rol. Soort CV/BV constructie.

Incentives:

- eerste drie jaar geen belasting, daarna drie jaar de helft
- managers krijgen inkomstenbelasting terug
- huisvesting

Startende bedrijven kunnen faciliteiten van onderzoeksinstituten gebruiken. Dure apparatuur wordt gedeeld.

Veel in het buitenland afgestudeerde Chinezen komen weer terug en starten hier een bedrijf.

Promotie van het park:

- Business Promotion Office
- Pudong heeft kantoren in een aantal landen
- presenteert zichzelf op conferenties
- organiseren road shows in de VS en India.

Criteria:

- 3 focusgebieden (andere bedrijventerreinen hebben andere focusgebieden)
- Voornamelijk R&D, geen productie
- Eisen t.a.v. duurzaamheid

Even wordt gesproken over het Nederlandse voorbeelds ASML. Voor hen was een belangrijke reden om zich hier te vestigen de aanwezigheid van klanten.

www.zjpark.com

Shanghai Pharma Engine

Ontvangst door dhr. Zhigang Hu (technisch directeur)

Shanghai Pharma Engine is gestart in 2004 en is een incubator voor de volgende sectoren:

- life sciences
- biotechnologie
- Medische apparaten
- Chinese medicijnen

Meer dan 250 startende bedrijven, meer dan 60 contract research bedrijven (pre klinisch en klinische testen). 10 bedrijven gereed voor beursgang. 540 patenten, waarvan 25 wereldwijd.

Marktonderzoek gedaan welke problemen startende bedrijven tegenkomen. Daar proberen ze ondersteuning voor te vinden. Aangeboden worden:

- gezamenlijke laboratorium faciliteiten (> 30 apparaten beschikbaar)
- medicijn registratie en klinische testen
- training en coaching (o.a. gebruik van de apparaten, maar ook management training)
- goedkope huren
- ondersteuning bij klinische testen (monitoring, research protocol, data analyse, registratie)

Incubator totaal 10.300 m² groot. 8000 m² daarvan is bedoeld als bedrijfsruimte, 1600 m² als gezamenlijk laboratorium en 500 m² is kantoorruimte voor de organisatie zelf. Men is bezig met een tweede incubator van 30.000 m².

Daarnaast is er op het park een virtueel lab waar je van alles kan regelen via een netwerk van alle aanwezige bedrijven op het park.

Incubatiefonds is 20 miljoen Renminbi (ca. 2 miljoen euro)

www.pharma-engine.com

World Expo 2010

Lunch in de Jinmao toren aangeboden door de Hogeschool Utrecht.

Tijdens de lunch geeft Wierd Vonk, projectleider voor de Nederlandse deelname aan de Expo, een presentatie over de stand van zaken rond de World Expo en het Nederlandse paviljoen. Vervolgens wordt er gediscussieerd over de invulling van de beschikbare dagen in het Business Centre in het Nederlandse paviljoen. Provincie en stad hebben als sponsor het recht beide 5 dagen in te vullen. In de discussie wordt er op aangedrongen zo veel mogelijk deze dagen in te vullen met de Randstad (via HBPO – Holland Business Promotion Office). Ook moet er een goede analyse gemaakt worden van doelgroep en beoogd effect.

Urban planning Centre

Na de lunch wordt een bezoek gebracht aan het Urban Planning Centre. Hier wordt een zeer grote maquette van de stad bewonderd evenals een 360° film waarbij je door de stad "vliegt". Een imponerend voorbeeld van stads- en regiopromotie.

's Avonds is er een ontvangst bij de residentie van consul generaal Eric Verwaal. Naast de Utrechtse delegatie is er ook een delegatie uit het Westland onder leiding van burgemeester S. van der Tak. Tussen beide delegaties worden diverse ervaringen uitgewisseld.

Bij terugkomst in het hotel wordt de reis geëvalueerd.

Enkele conclusies (zie ook de leerpunten in de samenvatting):

- het initiatief van de provincie wordt zeer gewaardeerd
- de contacten van de provincie met de Provincie Guangdong en de ministeries van EZ en Buza zijn buitengewoon belangrijk om in China zaken te kunnen doen.
- goed om ervaringen te delen / gezamenlijk referentiekader
- gevoel van urgentie ontstaan
- veel dynamiek in dit deel van de wereld
- focus noodzakelijk
- samenwerking belangrijk, alleen dan succes mogelijk
- kwaliteit gebouwen en omgeving zeer belangrijk
- aanbieden voorzieningen voor bedrijven essentieel

Dinsdag 9 september

Terugvlucht met KLM naar Amsterdam.